

Liite 16

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Laatija Tuomas Lamminheimo

9.1.2019

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ VUODELTA 2018

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi hallintosäännössä edellytetyn kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen 22.11.2018 pidetyssä kokouksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on valvonut, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on toiminut kaupunginvaltuuston hyväksymän Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kasvatus ja koulutuslautakunta vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimeenpanon valvonnasta. Toimialan johto vastaa siitä, että sisäisen valvonnan vastuut on asianmukaisesti määritelty ja viestitty henkilöstölle. Johdon vastuulla on myös huolehtia siitä, että esimiehet ovat ammattitaitoisia ja toimivat lakien, säästöjen ja kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Esimiesten vastuulla on huolehtia siitä, että lakeja, säädöksiä ja kaupungin ohjeita noudatetaan käytännössä.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta koordinoidaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla hallinto- ja tukipalveluista talouden palvelusta. Talouden ja toiminnan suunnittelupäällikkö ja riskienhallinnan asiantuntija vastaavat toimialan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan koordinaatiosta lautakunnan hyväksymän riskienhallinnan kuvauksen ja muiden kaupungin ja toimialan linjausten mukaisesti. Lisäksi he vastaavat riskienhallintaan liittyvästä tuesta toimialan johdolle sekä toimialan riskienhallinnan kuvauksen ja muiden riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien suunnitelmien, ohjeiden ja analyysien valmistelusta.

Toimialan riskit kartoitetaan vuosittain loppuvuodesta. Kartoituksen yhteydessä valitaan riskien omistajat ja päätetään siitä, miten riskeihin vastataan. Riskien omistajien vastuulla on riskin hallintatoimenpiteiden laatiminen ja toteutumisen seuranta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta toimialan tasolla.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytila arvioidaan tyydyttäväksi.

Liite 16

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Laatija Tuomas Lamminheimo

9.1.2019

Toteutuneet merkittävät riskit

Varhaiskasvatuksessa lastentarhanopettajien saatavuudessa on ollut vuoden 2018 aikana suuria haasteita ja täyttämättömien vakanssien kokonaisvajeen odotetaan kasvavan myös tulevaisuudessa. Heikko saatavuus on tunnistettu yhdeksi toimialaa koskevistä merkittävimmistä riskeistä ja sen kehitystä seurataan.

Toimitilojen heikko laatu on vuoden 2018 aikana näkynyt mm. sisäilmaongelmina, joiden pitkittymisestä saattaa aiheutua tilojen käyttäjille terveyshaittoja. Heikkolaatuisista toimitiloista aiheutuu toimialalle jatkuvasti mainehaittaa, jolla on vaikutusta henkilöstön saatavuuteen ja vaihtuvuuteen.

Opetusviraston aikaisiin tietotekniikkahankintoihin kohdistuneet rikosepäilyt ovat siirtyneet syyttäjälle. Sisäinen tarkastus antoi kyseisiin hankintoihin liittyen useita toimenpidesuosituksia, joiden mukaisesti toimialan sisäistä valvontaa on kehitetty.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toteutettiin syksyn 2018 aikana ensimmäistä kertaa koko toimialan kattava riskienkartoitus. Kartoituksen tulosten perusteella valikoitujen merkittävimpien riskien hallintaan keskitytään vuoden 2019 aikana. Kaikille riskeille määritettiin omistajat, joiden vastuulla on kyseisen riskin hallinta kattaen menettelytapojen kehittämisen ja dokumentoinnin sekä riskien kehittämisen seurannan.

Toimialan suurimpana riskinä nähdään erityisesti palvelutuotannon käytössä olevat toimitilat, joiden heikosta kunnosta ja huonosta sisäilmasta aiheutuu haittoja sekä henkilökunnalle että asiakkaille. Pitkittyessään sisäilmaongelmat voivat johtaa rekrytointiongelmiin ja henkilöstön vaihtuvuuden kasvuun. Hallintatoimenpiteet perustuvat vanhoissa toimitiloissa pääasiassa ennakointiin ja uusissa tiloissa takuuajan virheiden seurantaan. Lopullinen vastuu toimitilojen kunnossapidosta ja laadusta kuuluu kaupunkiympäristön toimialalle, joka on tilojen omistaja.

Toisena merkittävänä riskinä nähdään henkilöstön heikko saatavuus ja pysyvyys. Erityisesti pulaa on varhaiskasvatuksen henkilöstöstä, joka lyhyellä aikavälillä saattaa johtaa väliaikaiseen toiminnan supistamiseen ja pidemmällä aikavälillä jopa toimipaikkojen sulkemisiin. Henkilöstön saatavuus pyritään turvaamaan muun muassa ennakoivan rekrytoinnin avulla.

Kaupungin väestön voimakas kasvu aiheuttaa haasteita toimialan palvelutuotannolle ja palveluiden laadulle. Väestön kasvu saattaa myös kasvattaa syrjäytyneiden määrää. Riskiä hallitaan kehittämällä toimitiloja, kouluttamalla henkilöstöä sekä kohdistamalla rahaa oppilashuoltoon.

Liite 16

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Laatija Tuomas Lamminheimo

9.1.2019

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2018 aikana toteuttamalla vuonna 2017 tunnistetut kehittämiskohteet. Lisäksi sisäisen valvonnan kontrollien toimivuuden seuranta-toimenpiteitä on laajennettu.

Vuoden 2019 merkittävin kehittämistoimenpide on riskienhallintaryhmän perustaminen. Ryhmän tehtävänä on koordinoida ja linjata riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyviä periaatteita, ohjeita ja toimintaa sekä kehittää toimialan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Tietojärjestelmistä saatavan tiedon luotettavuuden parantaminen, perehdytys sekä tiedon ja osaamisen siirtymisen varmistaminen työntekijän vaihtaessa tehtäviä ovat myös vuoden 2019 kehittämiskohteita. Käyttöön otetaan esimiesten perehdytyskansiot ja uusia sähköisiä työkaluja. Henkilöstön saatavuuteen liittyvien riskien hallintaa tullaan edelleen kehittämään vuoden 2019 aikana.